

Osnovna škola	Klinča Sela
Nastavni predmet	Katolički vjeronauk
Vjeroučitelj	Josip Kunac, <i>prof.</i>
Razredni odjel	6. razred
Redni broj pripreme	38.
Nastavna cjelina / tema	IV. CRKVA TIJEKOM POVIJESTI
Nastavna jedinica / podtema	10. Ponavljanje nastavne cjeline

Odgojno-obrazovni ishodi učenja:

OŠ KV D.6.1. Učenik navodi pozitivnu i negativnu stranu Crkve u srednjemu vijeku i prepoznaje stalnu potrebu „pročišćavanja“ Crkve od ljudskih mana i usmjeravanje prema božanskomu.

OŠ KV D.6.1. Učenik prepoznaje novo lice Crkve u 20. stoljeću.

Ključni pojmovi	evangelizacija, redovništvo, znanost i umjetnost, križarski ratovi i inkvizicija, crkveni raskoli, obnova Crkve, Drugi vatikanski koncil, ekumenizam
Središnje / problemsko pitanje	Što nam povijest Crkve pokazuje o njezinu naviještanju, ljudskim pogreškama i stalnoj potrebi obnove?
Nastavne metode	razgovor, slagalica stručnih skupina, rad s vremenskom crtom, povezivanje i razvrstavanje, radni listić, kviz, problemski zadatak, grafički organizator, crtanje, poučna priča, formativna provjera, digitalni zadatci
Oblici rada	frontalni rad, individualni rad, rad u paru, rad u skupinama
Nastavna sredstva	udžbenik, str. 44, radna bilježnica, str. 64, digitalni udžbenik, radni listić, bilježnica, kartice, projektor / pametna ploča, papir i bojice
Međupredmetne poveznice	Povijest – kronologija i srednji vijek; Hrvatski jezik – sažimanje i obrazlaganje; Likovna kultura – gotika i vizualni simbol; Učiti kako učiti – povezivanje informacija; Informatika – uporaba digitalnih sadržaja

Vrednovanje:

Vrednovanje za učenje: praćenje povezivanja događaja na vremenskoj crti, obrazlaganja u paru i skupinama, rješavanje radnoga listića i kratke formativne provjere.

Vrednovanje kao učenje: grafička samoprocjena koliko učenik može povezati glavne događaje, osobe i poruke cijele nastavne cjeline.

Vrednovanje naučenoga: radni listić i kviz služe ponavljanju i formativnoj provjeri; formalno brojčano vrednovanje nije predviđeno.

TIJEK NASTAVNOGA SATA

I. UVODNI DIO – DOŽIVI (približno 7–10 minuta)

Uvodna molitva:

Oče naš...

ili:

Gospodine Isuse, hvala Ti za povijest Crkve u kojoj vidimo i svjetlo dobra i tragove ljudskih slabosti. Daj nam mudrost da prepoznamo ono što je vrijedno, poniznost da učimo iz pogrešaka i hrabrost da uvijek iznova biramo Evanđelje, obnovu i dijalog. Amen.

Alternativa: Učenici će u kratkoj tišini izgovoriti: „Gospodine, pomози nam iz povijesti učiti kako bismo danas činili dobro.“

Povezivanje s prethodnim satom / pregled domaće zadaće:

Učenici daju vjeroučitelju na uvid domaću zadaću od prošloga susreta:

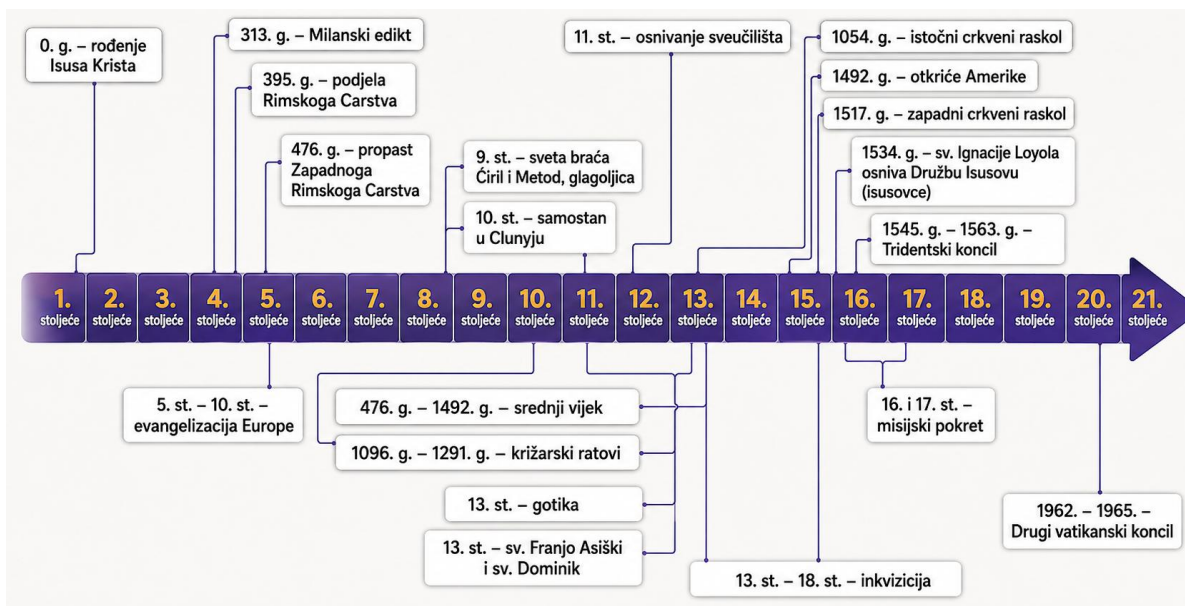
„Učenici će riješiti, ili dovršiti rješavanje RB, str. 62–63.“

Ili:

„Učenici će u pet rečenica odgovoriti na pitanje: „Kako se način može mijenjati, a vjernost Kristu ostati ista?““

Motivacija:

Učenici će 30 sekundi u tišini promatrati vremensku crtu „Ponovimo“ iz udžbenika, str. 44. Zatim svatko odabire jedan datum ili razdoblje koje prepoznaje i u paru izgovara događaj koji uz njega povezuje.

Vremenska crta nastavne cjeline – udžbenik, str. 44

Razgovor:

- Koji vam je događaj s vremenske crte najlakše prepoznati? (Odgovori mogu biti različiti.)
- Primjećujete li na crti više razdoblja širenja, sukoba ili obnove? (Prisutan je svaki od tih elemenata.)
- Zašto je korisno povijest promatrati kao cjelinu, a ne kao popis datuma? (Tako bolje uočavamo veze, uzroke, posljedice i pouke.)

Ili:

Možda ovo? Najbolja pjesma za motivaciju 😊

Goša sa Raskršća - MOTIVACIJA (2016); 4:12; Izvor: Goša sa Raskršća; YouTube

Najava teme i središnjega pitanja:

Danas ponavljamo nastavnu cjelinu „Crkva tijekom povijesti“. Povezat ćemo naviještanje Evanđelja, redovništvo, znanost i umjetnost, križarske ratove i inkviziciju, crkvene raskole, obnovu Crkve i Drugi vatikanski koncil. Istraživat ćemo: Što nam povijest Crkve pokazuje o njezinu naviještanju, ljudskim pogreškama i stalnoj potrebi obnove?

II. SREDIŠNJI DIO – OTKRIJ I POVEŽI (približno 27–30 minuta)

Napomena o izboru aktivnosti: Aktivnosti u nastavku predstavljaju prijedloge i mogućnosti izbora. Nije predviđeno da se sve provedu u jednom nastavnom satu. Vjeroučitelj odabire aktivnosti prema odgojno-obrazovnim ishodima, raspoloživom vremenu, osobitostima razreda, dostupnoj opremi i potrebama učenika.

Aktivnost 1: Obrada teksta / sadržaja (rad u skupinama, rad u paru i zajednička provjera, 14 minuta)

a) Slagalica sedam tema. Razred se dijeli u sedam skupina. Svaka skupina dobiva jednu temu i u predlošku sažima četiri stvari: ključnu osobu ili događaj, jednu ključnu riječ, jedan doprinos ili poteškoću te jednu pouku. Nakon četiri minute po jedan „izaslanik“ prelazi u susjednu skupinu i u najviše 30 sekundi prenosi sažetak. Na kraju učenici zajednički slažu sedam tema kronološkim redom.

Mogući odgovor: Naviještanje – Ćiril i Metod / glagoljica / Evanđelje na razumljivom jeziku; redovništvo – Cluny, Franjo i Dominik / obnova i služenje; znanost i umjetnost – škole, sveučilišta i gotika / doprinos kulturi; križarski ratovi i inkvizicija – dobra nakana ne opravdava nasilje i prisilu; crkveni raskoli – 1054. i reformacija / podjele kršćana; obnova Crkve – Tridentski koncil i isusovci / red, odgoj i misije; Drugi vatikanski koncil – obnova, dijalog i ekumenizam.

Radni predložak:

TEMA	OSOBA / DOGAĐAJ	KLJUČNA RIJEČ	DOPRINOS / PROBLEM	POUKA
------	-----------------	---------------	--------------------	-------

Ili:

Učenici će uz vremensku crtu na str. 44 i prethodno obrađene sadržaje odgovoriti na pitanja. Pitanja se ne moraju postaviti sva; vjeroučitelj ih bira prema potrebama razreda. Nakon razgovora učenici proučavaju shematski prikaz cijele cjeline.

1. SLOBODNI ZA NAVIJEŠTANJE EVANĐELJA

- U kojem se razdoblju snažno odvijala evangelizacija Europe? (Od 5. do 10. stoljeća.)
- Tko je među Slavenima širio kršćanstvo i postavio temelje slavenskoj bogoslužnoj kulturi? (Ćiril i Metod.)
- Zašto je glagoljica važna u hrvatskoj kulturnoj i vjerskoj baštini? (Njome su se pisale liturgijske i druge knjige na slavenskom jeziku.)

2. REDOVNIŠTVO U SREDNJEM VIJEKU

- Što se u 10. stoljeću dogodilo u Clunyju? (Započela je važna redovnička obnova.)
- Koja su dva velika sveca 12. i 13. stoljeća povezana s prosjačkim redovima? (Sv. Franjo Asiški i sv. Dominik.)
- Koju poruku redovnički život daje Crkvi? (Molitva, siromaštvo, služenje i stalna obnova.)

3. ZNANOST I UMJETNOST U SREDNJEM VIJEKU

- Gdje su se u srednjem vijeku razvijale škole i sveučilišta? (Uz samostane i katedrale; među najpoznatijima su Bologna i Oxford.)
- Koji se umjetnički stil osobito razvija u 13. stoljeću? (Gotika.)
- Što ta tema pokazuje o odnosu Crkve prema kulturi? (Crkvene ustanove dale su važan doprinos obrazovanju, znanosti i umjetnosti.)

4. KRIŽARSKI RATOVI I INKVIZICIJA

- Kada su trajali križarski ratovi prema vremenskoj crti? (1096.–1291.)
- Što je problem kada se vjerski cilj pokušava postići nasiljem? (Dobar cilj ne opravdava nasilje, pljačku ni prisilu.)
- Što povijest inkvizicije uči o vjeri i slobodi? (Vjera se ne smije nametati silom.)

5. CRKVENI RASKOLI

- Što se dogodilo 1054. godine? (Istočni crkveni raskol; razdvajanje Katoličke i Pravoslavne Crkve.)
- Koji se veliki raskol povezuje s 1517. godinom? (Zapadni crkveni raskol / reformacija povezana s Lutherom.)
- Koji je kršćanski odgovor na podjele danas? (Poštovanje, dijalog i ekumenizam.)

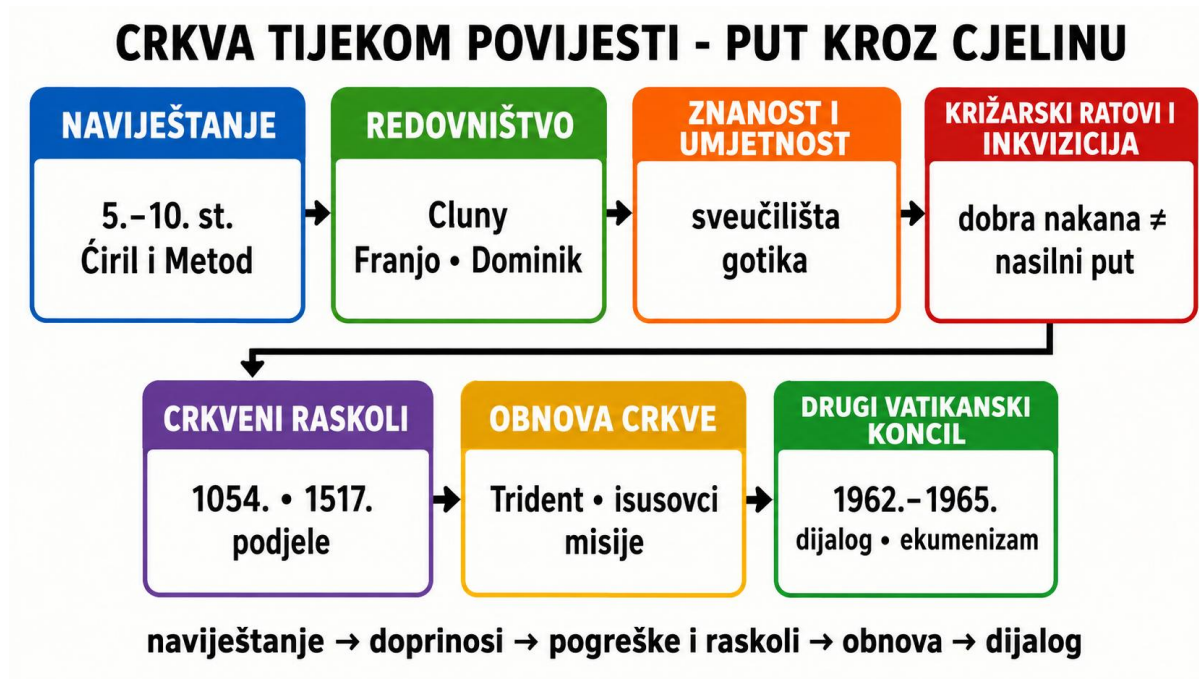
6. OBNOVA CRKVE

- Kada je održan Tridentski koncil? (1545.–1563.)
- Tko je 1534. osnovao Družbu Isusovu? (Sv. Ignacije Loyola.)
- Koja su važna područja katoličke obnove? (Uređenje crkvenoga života, obrazovanje, duhovna obnova i misijsko djelovanje.)

7. DRUGI VATIKANSKI KONCIL

- Kada je održan Drugi vatikanski koncil? (1962.–1965.)
- Koja su dva pape povezana s njegovim početkom i završetkom? (Ivan XXIII. i Pavao VI.)
- Koji smjer naglašava poslijekoncilska obnova? (Otvorenost svijetu, dijalog i ekumenizam uz vjernost Kristu.)

Shematski prikaz cjeline:

Kršćanski naglasak: Povijest Crkve ne prikazuje samo uspjehe ni samo pogreške. Ona pokazuje kako Kristovo Evanđelje nadahnjuje dobro, kako ljudske slabosti mogu raniti zajedništvo i zašto je Crkvi uvijek potrebna obnova, obraćenje i dijalog.

Aktivnost 2: Radni listić (individualni rad uz zajedničku provjeru, 18 minuta)

Učenici će samostalno riješiti priloženi radni listić „Crkva tijekom povijesti – ponavljanje nastavne cjeline“. Nakon rada slijedi zajednička provjera i kratko obrazlaganje odgovora koji su učenicima bili najteži.

[klikni ovdje - poveznica za PDF](#)

[klikni ovdje - poveznica za WORD](#)

Aktivnost 3: Kviz (individualni rad / rad u paru / rad u troje – po izboru, 18 minuta)

Učenici će imati kviz u Blooketu, Kahootu ili Waygroundu (digitalnu platformu odabire vjeroučitelj. Kviz je istovjetan na svim navedenim platformama!). Najbolji će dobiti odlične ocjene.

1. Blooket - link za vjeroučitelja:

[klikni ovdje - poveznica](#)

Blooket je besplatni alat istovjetan kahootu i potrebna je registracija. Blooket je najbolji od tri ponuđene platforme prema autoru ove pripreme.

Postupak: Registrirati se i prijaviti na <https://www.blooket.com>. Vjeroučitelj će kliknuti na gornji link ili ga zalijepiti u adresnu traku i nakon što mu se prikaže kviz pritisnuti redom:

1. Host
2. U „Select a Game Mode“ izabrati „Classic“
3. Pritisnuti desno „Host Game“
4. Na dnu odabrati 33 pitanja koliko kviz ima, ostalo ostaviti kako je
5. Pritisnuti „Host now“
6. Učenici će u tražilicu upisati „Play blooet“ i pritisnuti „Play blooet“, potom s projekcije prepisati broj s projekcije u Game ID, odabrati nadimak i igra slijedi kao i u kahootu. Može se istovremeno igrati pojedinačno, ekipno ili mješovito. Ako se formiraju pojedine ekipe, dogovorom biraju nadimak/nick.

2. Kahoot - link za vjeroučitelja:

[klikni ovdje - poveznica](#)

3. Wayground - link za vjeroučitelja:

[klikni ovdje - poveznica](#)

Wayground je besplatni alat sličan Blooetu i Kahootu (potrebna je registracija). Prema autoru ove pripreme, od navedene tri platforme zahtijeva najviše koraka pri pokretanju.

Postupak za vjeroučitelja:

1. Nakon prijave na wayground.com, kliknuti na gornju poveznicu kviza (ili je zalijepiti u adresnu traku).
2. Kliknuti na ljubičasti gumb „Start now“ i odabrati način igre („Instructor-paced“ za vođenje korak po korak ili „Classic“ za samostalan tempo učenika).
3. Kliknuti „Continue“ – na ekranu/projekciji prikazat će se kod igre (**Game code**).
4. **Učenici** na svojim uređajima otvaraju stranicu **joinmyquiz.com**, upisuju kod s projekcije i unose svoj nadimak/ime.

Igra se može igrati pojedinačno ili u ekipama. Kada se svi učenici prijave, vjeroučitelj pokreće igru.

Aktivnost 4: Živa vremenska crta (rad u skupinama, 8 minuta)

Rad u skupinama. Učenici dobivaju kartice s datumima / razdobljima i kartice s događajima. Najprije pronalaze parove, zatim ih slažu kronološki od najstarijega prema najnovijemu. Izvjestitelj objašnjava dvije veze koje skupina smatra najvažnijima.

Rješenje: 313. – Milanski edikt; 476. – propast Zapadnoga Rimskog Carstva; 5.–10. st. – evangelizacija Europe; 9. st. – Ćiril i Metod, glagoljica; 10. st. – Cluny; 1054. – istočni crkveni raskol; 1096.–1291. – križarski ratovi; 1517. – reformacija / zapadni raskol; 1545.–1563. – Tridentski koncil; 1962.–1965. – Drugi vatikanski koncil.

Radni predložak:

KARTICE – DATUM / RAZDOBLJE	KARTICE – DOGAĐAJ
1517.	Drugi vatikanski koncil
5.–10. st.	križarski ratovi
1054.	Milanski edikt
313.	propast Zapadnoga Rimskog Carstva
1962.–1965.	reformacija / zapadni raskol
10. st.	evangelizacija Europe

1096.–1291.	Tridentski koncil
9. st.	istočni crkveni raskol
1545.–1563.	Ćiril i Metod – glagoljica
476.	Cluny – redovnička obnova

Aktivnost 5: Sunčana strana, tamna strana, obnova (individualni rad, 8 minuta)

Učenici će uz svaki primjer upisati S – sunčana strana, T – tamna strana ili O – obnova. Nakon provjere biraju jedan primjer i jednom rečenicom objašnjavaju zašto su ga tako razvrstali.

Rješenje: 1–T; 2–O; 3–T; 4–O; 5–S; 6–O; 7–T; 8–O; 9–S.

Radni predložak:

PRIMJER	S / T / O
podjele među kršćanima	_____
isusovačko obrazovanje i misije	_____
prisilni postupci inkvizicije	_____
redovnička obnova u Clunyju	_____
glagoljica i naviještanje na slavenskom jeziku	_____
dijalog i ekumenizam nakon Drugoga vatikanskoga koncila	_____
križarski ratovi pretvoreni u nasilje i pljačku	_____
Tridentski koncil	_____
samostanske i katedralne škole	_____

Aktivnost 6: Tko je tko? (rad u paru, 8 minuta)

Rad u paru. Učenici povezuju osobu s doprinosom ili događajem. Lijevi stupac ostaje zadanim redoslijedom, a objašnjenja su izmiješana.

Rješenje: sv. Benedikt – redovnički život molitve i rada; Ćiril i Metod – slavenski jezik i glagoljica; sv. Franjo – siromaštvo, služenje i Red manje braće; sv. Dominik – propovijedanje i dominikanci; Martin Luther – 1517. i reformacija; sv. Ignacije Loyola – isusovci, obrazovanje i misije; Ivan XXIII. – sazvao koncil; Pavao VI. – nastavio i zaključio koncil.

Radni predložak:

OSOBA	POVEŽI S
sv. Benedikt	1517. i reformacija
Ćiril i Metod	sazvao Drugi vatikanski koncil
sv. Franjo Asiški	slavenski jezik i glagoljica
sv. Dominik	isusovci, obrazovanje i misije
Martin Luther	redovnički život molitve i rada
sv. Ignacije Loyola	nastavio i zaključio koncil
papa Ivan XXIII.	propovijedanje i dominikanci
papa Pavao VI.	siromaštvo, služenje i Red manje braće

Aktivnost 7: Uzrok i posljedica (rad u skupinama, 8 minuta)

Rad u skupinama. Učenici povezuju šest početaka s odgovarajućim posljedicama i zatim jedan par pretvaraju u cjelovitu rečenicu s veznikom „zato“ ili „zbog toga“.

Rješenje: propast Zapadnoga Rimskog Carstva – otvara put novoj evangelizaciji; Cluny – jača redovnički žar; 1054. – nastaju odvojene Katolička i Pravoslavna Crkva; 1517. – produbljuje se zapadni raskol / reformacija; Trident – potiče katoličku obnovu; Drugi vatikanski koncil – jača obnova, dijalog i ekumenizam.

Radni predložak:

POČETAK	POSljedICA
propast Zapadnoga Rimskog Carstva	produbljuje se zapadni crkveni raskol / reformacija
obnova u Cluniju	jača redovnički žar i disciplina
1054.	jača obnova, dijalog i ekumenizam
1517.	otvara put novoj evangelizaciji europskih naroda
Tridentski koncil	nastaju odvojene Katolička i Pravoslavna Crkva
Drugi vatikanski koncil	potiče katoličku obnovu i uređenje crkvenoga života

Aktivnost 8: Pojam u četiri riječi (individualni rad, 7 minuta)

Učenici će prema četirima kratkim tragovima pogoditi pojam. Odgovor zapisuju jednom riječju ili kratkim izrazom.

Rješenje: glagoljica; Cluny / redovnička obnova; sveučilišta; križarski ratovi; istočni raskol; Tridentski koncil; Drugi vatikanski koncil.

Radni predložak:

TRAGOVI	POJAM
Slaveni • pismo • 9. st. • bogoslužje	_____
molitva • rad • zajednica • 10. st.	_____
Bologna • Oxford • škole • znanje	_____
ratovi • sveta mjesta • 1096. • pouka	_____
1054. • Istok • Zapad • podjela	_____
1545. • 1563. • koncil • obnova	_____
1962. • 1965. • dijalog • ekumenizam	_____

Aktivnost 9: Crkva i kultura (rad u paru, 7 minuta)

Rad u paru. Učenici uz svaki primjer upisuju kraticu NAV – naviještanje, RED – redovništvo, ZN – znanost / obrazovanje ili UM – umjetnost. Na kraju biraju dva primjera i objašnjavaju kako su vjera i kultura utjecale jedna na drugu.

Rješenje: NAV; RED; ZN; ZN; UM; ZN; NAV; UM.

Radni predložak:

PRIMJER	NAV / RED / ZN / UM
---------	---------------------

glagoljica	_____
samostan u Clunyju	_____
sveučilište u Bologni	_____
sveučilište u Oxfordu	_____
gotička katedrala	_____
samostanske škole	_____
misijsko djelovanje redovnika	_____
crkvena arhitektura	_____

Aktivnost 10: Dobar cilj i način (rad u paru, 8 minuta)

Rad u paru. Parovi dobivaju dvije povijesne situacije. Za svaku popunjavaju četiri koraka: NAMJERA – PROBLEM U NAČINU – POSLJEDICA – POUKA. Cilj je uočiti da dobra namjera ne može opravdati nasilje, prisilu ili nepravdu.

Mogući odgovor: Križarski ratovi – namjera: zaštititi sveta mjesta; problem: rat, pljačka i nasilje; posljedica: patnja i podjele; pouka: vjera bez nasilja. Inkvizicija – namjera: zaštititi vjeru od krivovjerja; problem: prisila i kazne; posljedica: nepravda i strah; pouka: istina se svjedoči slobodom, obraćenjem i dijalogom.

Radni predložak:

SITUACIJA	NAMJERA	PROBLEM U NAČINU	UČINAK	POUKA
KRIŽARSKI RATOVI	_____ _____ _____	_____ _____ _____	_____ _____ _____	_____ _____ _____
INKVIZICIJA	_____ _____ _____	_____ _____ _____	_____ _____ _____	_____ _____ _____

Aktivnost 11: Muzej pogrešnih natpisa (individualni rad, 7 minuta)

Učenici će zamisliti da su u muzeju povijesti Crkve, ali je sedam natpisa pogrešno. Svaki natpis ispravljaju tako da promijene samo ono što je nužno.

Rješenje: Učenici trebaju ispraviti netočne osobe, stoljeća, događaje i poruke prema gore navedenim točnim rečenicama.

Radni predložak:

POGREŠAN NATPIS	ISPRAVAK
Ćiril i Metod u 13. stoljeću osnivaju isusovce.	_____ _____ _____
Cluny je središte križarskih ratova.	_____ _____ _____
Gotika se razvija nakon Drugoga vatikanskoga koncila.	_____ _____ _____

Mogući primjer rješenja:

Aktivnost 14: Od dobra do pouke *(individualni rad – crtanje bojicama, 8 minuta)*

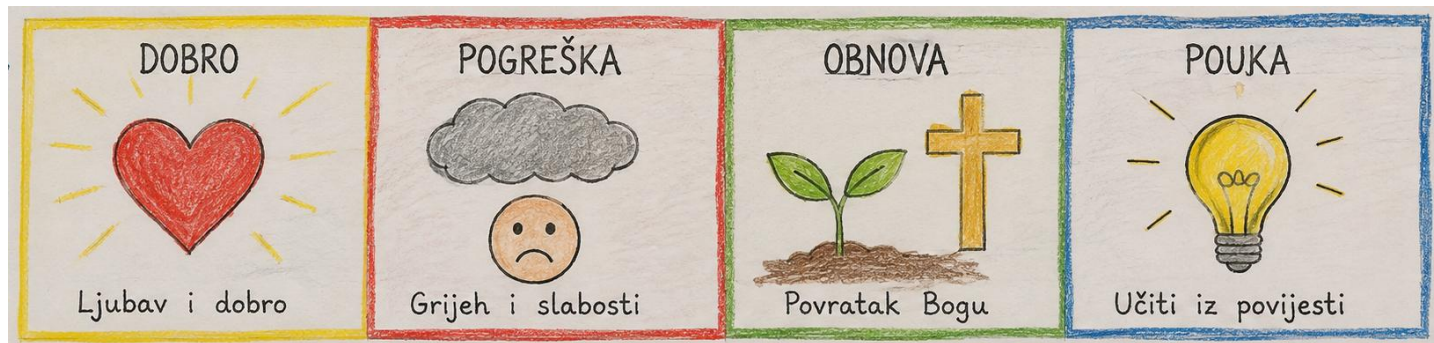
Učenici će u četiri polja nacrtati: DOBRO – POGREŠKA – OBNOVA – POUKA. U svakom polju crtaju jedan simbol i pišu najviše četiri riječi. Crtež treba pokazati da povijest Crkve sadrži dobro, ljudske slabosti, pokušaje obnove i pouke za današnji život.

Mogući primjer: dobro – svjetlo koje ostaje; pogreška – priznati i učiti; obnova – vratiti se dobru; pouka – dijalog i služenje.

Radni predložak:

DOBRO	POGREŠKA	OBNova	POUKA

Mogući primjer rješenja:

Aktivnost 15: Poučna priča (individualni rad i razgovor, 7 minuta)

Vjeroučitelj će pročitati poučnu priču.

Stari zid uz more

Luka je s djedom šetao starom rivom. Na jednom kamenom zidu vidio je svijetle, nove dijelove među tamnim starim kamenjem. „Zašto nisu srušili cijeli zid i napravili novi?“ pitao je. Djed mu je objasnio da je zid stoljećima čuvao luku, ali su ga vrijeme, nevrijeme i ljudske pogreške oštetili. Majstori su zato zadržali ono što je bilo čvrsto, uklonili raspuknute dijelove i pažljivo ih obnovili. Na drugome mjestu ostavili su malu pukotinu vidljivom kako bi se pamtilo što se dogodilo. „Znači, ne moramo skrivati pukotine?“ upitao je Luka. „Ne“, odgovorio je djed. „Važno je priznati ih, popraviti što se može i graditi mudrije.“ Luka je pomislio na povijest Crkve: mnogo je dobra ostalo poput čvrstoga kamena, ali bilo je i pogrešaka. Obnova ne briše prošlost. Ona iz nje uči i ponovno gradi na onome što je dobro.

Razgovor:

- Zašto majstori nisu srušili cijeli zid? (Sačuvali su ono što je bilo čvrsto i vrijedno.)
- Zašto je jedna pukotina ostala vidljiva? (Da se pamti pogreška i iz nje uči.)
- Kako se priča povezuje s poviješću Crkve? (Treba čuvati dobro, priznati pogreške i stalno se obnavljati.)

Pouka: Zrela zajednica ne skriva svoju povijest: zahvaljuje za dobro, priznaje pogreške i iznova bira put Evanđelja, obnove i dijaloga.

Aktivnost 16: Zapišimo! (individualni rad uz zajedničku provjeru, 7 minuta)

Učenici će u bilježnicu prepisati sedam rečenica i u svakoj ispraviti jednu pogrešnu riječ ili izraz.

Rješenje: 1. Ćiril i Metod; 2. redovničke obnove; 3. razvoja; 4. ne opravdava; 5. istočni; 6. 1545.–1563.; 7. otvorio / usmjerio prema dijalogu.

CRKVA TIJEKOM POVIJESTI – ponavljanje

1. Glagoljicu su među Slavenima širili Franjo i Dominik.
2. Cluny je bio središte križarskih ratova.
3. Srednjovjekovne škole i sveučilišta znak su propadanja znanja.
4. Dobar cilj opravdava nasilje i prisilu.
5. Godine 1054. dogodio se zapadni crkveni raskol.
6. Tridentski koncil trajao je 1562.–1563.
7. Drugi vatikanski koncil zatvorio je Crkvu prema dijalogu.

Aktivnost 17: Radna bilježnica (individualni rad uz zajedničku provjeru, približno 10 minuta)

Učenici će uz pomoć vjeroučitelja rješavati RB, str. 64 (mogu biti i odabrani zadatci po želji).

Aktivnost 18: Formativna provjera (frontalni rad i individualni odgovor, 6 minuta)

Vjeroučitelj će pročitati sedam kratkih pitanja – po jedno za svaku temu. Učenici odgovaraju jednom riječju ili kratkim izrazom; nakon svakoga drugog pitanja jedan učenik ukratko obrazlaže odgovor.

- Koja su braća povezana s glagoljicom i naviještanjem među Slavenima? (Ćiril i Metod.)
- Koje mjesto u 10. stoljeću označava veliku redovničku obnovu? (Cluny.)

- Navedi jedno srednjovjekovno sveučilište ili umjetnički stil iz cjeline. (Bologna / Oxford / gotika.)
- Koja je glavna pouka teme o križarskim ratovima i inkviziciji? (Dobar cilj ne opravdava nasilje i prisilu.)
- Koja godina označava istočni crkveni raskol? (1054.)
- Koji je koncil središnji događaj katoličke obnove u 16. stoljeću? (Tridentski koncil.)
- Kada je održan Drugi vatikanski koncil? (1962.–1965.)

Aktivnost 19: Digitalni zadatci (individualni rad, rad u paru ili rad u skupinama, 10 minuta)

Učenici će riješiti zadatak “Ponovimo” pod ikonom olovke, digitalni udžbenik, str. 44.

[klikni ovdje – poveznica](#)

Kod:

Predstavljanje rezultata.

Nedigitalna alternativa: Vjeroučitelj parovima daje četrnaest kartica: sedam tema i sedam poruka. Učenici pronalaze parove, a zatim ih slažu redom kojim su teme obrađivane.

Rješenje: Slobodni za naviještanje Evanđelja – Evanđelje se naviješta ljudima na razumljiv način. Redovništvo u srednjem vijeku – Molitva, rad i služenje potiču obnovu. Znanost i umjetnost u srednjem vijeku – Škole, sveučilišta i gotika svjedoče kulturnom doprinosu. Križarski ratovi i inkvizicija – Dobar cilj ne opravdava nasilje ni prisilu. Crkveni raskoli – Podjele traže poštovanje, dijalog i nastojanje oko jedinstva. Obnova Crkve – Tridentski koncil i isusovci potiču obnovu, obrazovanje i misije. Drugi vatikanski koncil – Crkva se otvara suvremenom svijetu, dijalogu i ekumenizmu.

Kartice za ispis:

TEMA	PORUKA – IZMIJEŠANO
Slobodni za naviještanje Evanđelja	Dobar cilj ne opravdava nasilje ni prisilu.
Redovništvo u srednjem vijeku	Crkva se otvara suvremenom svijetu, dijalogu i ekumenizmu.
Znanost i umjetnost u srednjem vijeku	Molitva, rad i služenje potiču obnovu.
Križarski ratovi i inkvizicija	Podjele traže poštovanje, dijalog i nastojanje oko jedinstva.

Crkveni raskoli	Evandjelje se naviješta ljudima na razumljiv način.
Obnova Crkve	Tridentski koncil i isusovci potiču obnovu, obrazovanje i misije.
Drugi vatikanski koncil	Škole, sveučilišta i gotika svjedoče kulturnom doprinosu.

Aktivnost 20: Mikropauza *(frontalni rad, 2 minute)*

Vjeroučitelj je koristi po želji u bilo kojem trenutku sata kada opadne koncentracija učenika. To može biti vic, zagonетка, pitalica, kratka šetnja po razredu, pokret ili druga pristojna aktivnost nevezana uz vjeronaučno gradivo.

Učenici rade „zrcalo“ bez dodirivanja. U paru jedan učenik polako napravi tri jednostavna pokreta rukama i ramenima, a drugi ih istodobno oponaša kao u zrcalu. Nakon 30 sekundi zamijene uloge. Na znak „STOP“ svi spuste ruke, pogledaju prema ploči i nastavljaju rad.

III. ZAVRŠNI DIO – IZRAZI *(približno 7–10 minuta)*

Aktualizacija:

Vjeroučitelj će odabrati dva ili tri pitanja.

- Što nam povijest Crkve pokazuje o odnosu dobra i ljudskih pogrešaka? (Dobro može ostaviti snažan trag, ali ljudske slabosti mogu raniti Crkvu i društvo.)
- Zašto je važno priznati povijesne pogreške, a ne samo isticati uspjehe? (Priznanje pogrešaka pomaže učiti, popravljati i odgovornije djelovati.)
- Koja se riječ iz cjeline posebno odnosi na izgradnju jedinstva među kršćanima danas? (Ekumenizam.)

Sinteza:

Učenici će osmisлити naslov cijele nastavne cjeline u točno sedam riječi. Naslov mora pokazati da su u povijesti prisutni naviještanje, dobro, pogreške i obnova.

Mogući odgovor: „Crkva kroz povijest uči, griješi, obnavlja se.“

Zaključak vjeroučitelja: Povijest Crkve pokazuje snažno naviještanje Evandjelja, doprinos redovništva, znanosti i umjetnosti, ali i teške ljudske pogreške, nasilje i podjele. Upravo zato obnova, povratak Evandelju, odgovornost, dijalog i ekumenizam nisu sporedne teme nego trajni poziv Crkvi.

Samovrednovanje:

Učenici će odabrati znak koji najbolje opisuje njihovo razumijevanje cijele nastavne cjeline. Znak mogu pokazati ili ga zadržati za sebe.

MOGU POVEZATI CJELINU

Mogu povezati glavne događaje, osobe i poruke od evangelizacije do Drugoga vatikanskoga koncila.

TREBAM JOŠ JEDAN PODSJETNIK

Razumijem većinu, ali trebam ponoviti nekoliko datuma, osoba ili veza među događajima.

TREBAM DODATNO POJAŠNJENJE

Trebam još jedan primjer kako povezati sunčanu i tamnu stranu povijesti s obnovom Crkve.

Ili:

Digitalno samovrednovanje pod ikonom zvjezdice, digitalni udžbenik, str. 44:

[klikni ovdje – poveznica](#)

Kod:

Domaća zadaća:

Učenici će riješiti, ili dovršiti rješavanje RB, str. 64.

Ili:

Učenici će u bilježnicu nacrtati malu vremensku crtu sa sedam točaka – po jednu za svaku temu cjeline – i uz svaku napisati jednu ključnu riječ.

Izborna domaća zadaća: Učenici će s članom obitelji odabrati jednu staru crkvu, samostan, školu ili povijesnu građevinu koju poznaju te u jednoj rečenici zapisati što nam takva građevina može govoriti o prošlosti.

Završna molitva:

Bože, hvala Ti za dobro koje su kršćani kroz stoljeća činili i za opomene koje nam ostavljaju ljudske pogreške. Daj nam vjernost Evanđelju, poniznost za obraćenje, ljubav prema istini i hrabrost za dijalog.

Pomozi nam da iz povijesti učimo i danas gradimo Crkvu koja služi, obnavlja se i traži jedinstvo. Amen.

ili:

Anđele, čuvaru mili...

ili:

Učenici će poslušati pjesmu „Anđele, čuvaru mili...“; 3:36; Autor: Marinko Grubešić; Izvor: YouTube

PREPORUČENI ODABIR ZA 45 MINUTA

Dio sata / odabrana aktivnost	Vrijeme
Uvod, pregled domaće zadaće, motivacija i najava teme	7 minuta
Aktivnost 1: Obrada teksta / sadržaja	10 minuta
Aktivnost 2: Radni listić	15 minuta
Aktivnost 6: Tko je tko?	5 minuta
Aktivnost 16: Zapišimo!	4 minute
Aktualizacija, sinteza, samovrednovanje i molitva	4 minute

Ukupno: 45 minuta. Mikropauza se koristi samo po potrebi; tada se skraćuje predstavljanje skupina ili završna rasprava.

PRILOZI ZA BRZU UPORABU

Prilog 1: Kratka kontrolna lista za vjeroučitelja

- ☐ Mogu li učenici kronološki povezati glavne događaje od evangelizacije Europe do Drugoga vatikanskoga koncila?
- ☐ Mogu li navesti barem dva pozitivna doprinosa Crkve u srednjem vijeku i barem jednu ozbiljnu povijesnu pogrešku?
- ☐ Mogu li objasniti zašto dobar cilj ne opravdava nasilje i prisilu?
- ☐ Mogu li razlikovati istočni raskol, reformaciju i katoličku obnovu?
- ☐ Mogu li povezati Tridentski koncil i isusovce s obnovom Crkve?
- ☐ Mogu li objasniti zašto su obnova, dijalog i ekumenizam važni za Crkvu danas?